

M U Z E U M I L E V E L E K

Szerkeszti :

Dr. Szabó László - Zádor Béla

25 - 26 sz.

A címlapon : Csete Balázs rajza :

Jászkiséri gyékényfonásu szék

Készült a Damjanich Múzeum xerox-rotó gépén,
500 példányban, A/5 nagyságban, 84 oldalón

Felelős kiadó : Kaposvári Gyűla múzeumig.
Szolnok, 1975.

KÖVETVÁLASZTÁSOK KARCAGON

A Jász-kunság mint kiváltságos terület a rendi országgyűlésre nem kapott követküldési jogot. A redempció után Mária Teréziától két követ küldésére kapott engedélyt, akiket titkos szavazással a Jász-Kun Kerületek gyűlésén választották. Az 1848 XXV. tc. szerint már négy követet küldhettek az országgyűlésre. Amikor 1876. XXXIII. tc. rendelkezései alapján Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyét megszervezték, megszűnt a Jász-Kun Kerület sajátos közjogi állása. Az országot választókerületekre osztották. Karcag, Kisujszállás, Kunhegyes és Kunmadaras alkotott egy választókerületet és a négy város küldött egy képviselőt.

Közismert, hogy a kiegyezéskori Magyarországon a pártok alakulása közjogi alapon történt. A kiegyezés pártjával szemben állott Magyarország függetlenségét megvalósítani kívánók pártja : a "Függetlenségi Párt", mely "48-as párt" nevet vette fel bár a 49-es eszmékért küzdött. Ebben a harcban a karcagi kerület népe hiven ősei kiváltságaihoz a függetlenségi eszme mellett kötelezte el magát.

1848-ban a népképviselői rendszer életbe lépésekor Papp Mór kir. tanácsost választották meg. Ő lett a képviselő 1861-ben is. 1865-ben és 1867-ben Varró Sámuel került be balközép párti programmal, de képviselő lett a következő két választáson

is, 1869-ben és 1872-ben. 1875-ben a pótválasztáson Baldacsy Antal nyert mandátumot, 1878-ban ismét a 48-as programmal fellépő Varró Sámuelt választották meg, 1881-ben ugyanezzel a programmal Csanády Sándor képviselte a kerületet. 1885-ben az a fura helyzet állott fenn, hogy ugyanannak a pártnak, 48-as programmal két jelöltje is volt. A szavazás nagy izgalommal folyt le. A Nemzeti Hirlap írja: "Egy politikai zászló hivei küzdöttek egymás ellen elkeseredetten." Komjáthy 1344, Papp Elek 1311 szavazatot kapott, bár a megye mindent megtett Papp Elek megbuktatása érdekében. 1888-ban Komjáthyra esett a választás. 1892-ben, 1896-ban, 1901-ben és 1904-ben Madarász Imre református lelkész nyerte el a szavazók bizalmát.

Madarász Imre a 48-as párt rendithetetlen hive. A Véderő Javaslatlaltal kapcsolatban a következően szövegezi mondanivalóját: "Mikor szabnak már határt a közös hadseregért hozott áldozatoknak és az alkotmányos jogok feladásában? Áment mondunk mindarra, amit fölülünk és nélkülünk az osztrák parlamentben elhatároznak. Magyarország kulturája a jövőben nem a német nyelvtől s mégkevésbé a német szellemtől függ. Magyar politikát akar, minden intézményünk magyar legyen."

1901-ben Rózsa Gyula szociáldemokrata jelölt is fellépett, de csak 8 szavazatot kapott. 1904-ben már két szociáldemokrata jelölt került a jelöltek közé, Szücs Lajos csizmadia és G. Kovács Lőrinc építőmester. Az utóbbi 30 szavazatot kapott. 1906-ban Madarász ellenében Ábrahám Dezsőt választották. Az 1910-es választáson pótszavazás után Ábrahám nyerte el a mandátumot. Majd még egyszer Ábrahám, után háromszor egymás után Csontos Imre kispazda programmal. Csontos után vitéz Kenyeres János lett a képviselő. /Zelovics Dezső: Karcagi Hirlap, 1931. jun.25./

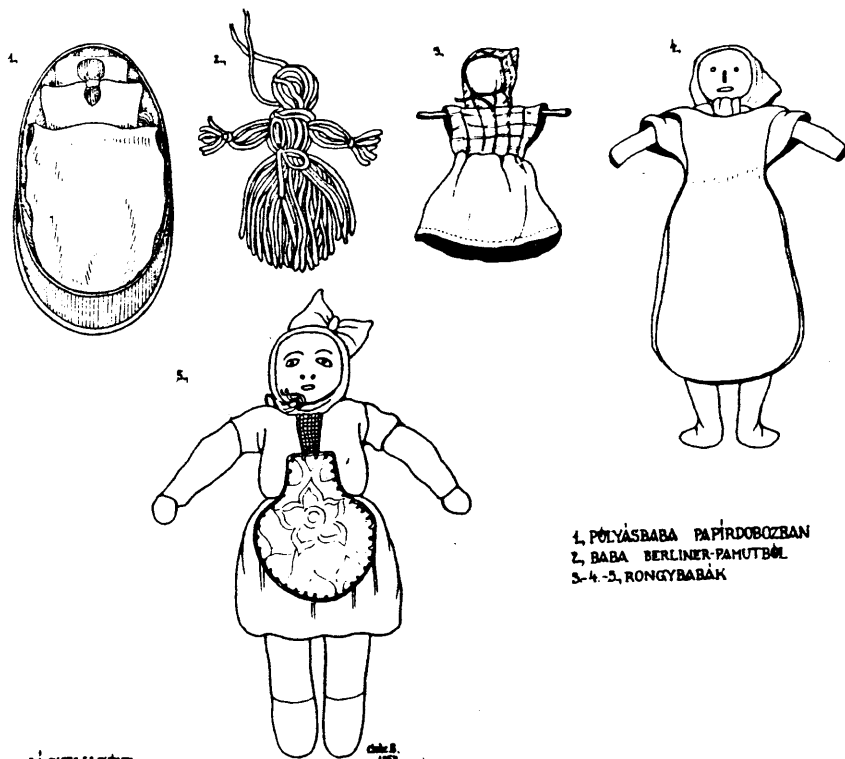
Karcag mindig a függetlenségi eszme hive volt, ezért a kormány nem is támogatta. Nagy izgalmat jelentett mindig az országgyűlési képviselő választása. Ilyenkor katonaságot vezényeltek ki a rend fenntartására. Volt nagy szenzáció a gye-
rekhad számára, lelkesen kerülgették a katonai osztagokat.

A város különböző pontjain jelölték ki a szavazó helyiségeket, a pártok gyülekező helyeit. A szavazásnak folyamatosnak kellett lennie, ha megszakadt, mód volt arra, hogy a szavazást lezárják. Megtörtént, hogy míg az ellenzéket egy-egy nagyobb udvarra, a gyülekezősi helyre terelték, a csendőrök körülfogták őket és nem engedtek el senkit. Mikor felkészültek, zászlókkal vonultak a szavazó helyiséghez. Közben azonban a szavazást lezárták. Volt azután petíció, de nem sok eredménnyel. Különböző fortélyokat eszeltek ki ellenfelük legyőzésére. Jókait pl. kormánypárti programmal jelölték Madarásszal szemben, aki függetlenségi párti volt. Madarász vöröskendős asszonyai lehetetlenné tették, hogy Jókait megtarthassa programbeszédét, olyan egetverő lármát csaptak, még a harangozó is rázendítette az összes harangokat a református templomban. Jókait Papp Sándorhoz, fő korteséhez írott levelében azt írja, nagyszerű temetést rendeztek számára a nagykunok. "Nekem temetés, aszabadelvű pártnak feltámadás." A nagykunoknak boldogságot, anyagi és szellemi előmenetelt kívánt. Jókait bukása iránt még a király is érdeklődött: "Milyen ember az a Madarász?" A következő évben Jókait főrendiházi taggá nevezte ki. A karcagiak úgy adták jelét az író megbecsülésének, hogy loo kötetes munkáját megvásárolták és a közgyűlés és a gimnázium könyvtárának adományozták. A IX-X. kerületet alválasztó utcát pedig Jókait utcának nevezték el.

A követválasztások alkalmával megindult a korteskedés, röp-
 cédulákon választási rigmusok állottak.

Meg kell jegyeznem, hogy a választásokon csak az uralkodó
 osztály tagjai szavaztak. 1877-ben Karcagon 1188, Kisujszál-
 láson 762, Karcag, Kisujszállás, Kunhegyes és Kunmadaras sza-
 vazóinak száma 1877 volt, ebből 1520-an szavaztak.

Szász Béla

1. PÓLYÁS BABA PAPIRDOBOZBAN
 2. BABA BERLINER-PAMUTBÓL
 3-4-5. RONGYBABÁK

JÁSZKISÉR